N. 289. 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Woensdag 6 December.

Frankrijk.

PARIJS, den 3den December.

Gisteren avond is de turksche gezant te Londen, *Sarim*-Bey, van hier naar Londen vertrokken, terwijl de gewezen gezant *Nouri*-Effendi de reis van hier naar Konstantinopel aangenomen heeft.

— De vraag wie het gouverneur-generaalschap van de bezittingen in Noord-Afrika zal bekleeden, blijft altijd nog in 't onzekere. Heden verspreidt men, dat de maarschalk *Valée*, in weerwil van den zwakken staat zijner gezondheid, die betrekking op zich zou nemen; de *Messager* zegt zelfs, dat bij ordonnantie van den 1sten dezer de benoeming is gedaan; de officiele bladen bevestigen zulks nog niet.

— De prefecten van de departementen der Hautes Pyrenées en van Libourne, de heeren *Segur d'Aguesseau* en *Desvarrannes*, zijn, naar men zegt, uit hunne posten ontzet, omdat zij bij de jongste verkiezingen, de ministeriele voorschriften hadden in den wind geslagen en de belangen van het ministerie te weinig in het oog gehouden.

— Men wil de opmerking maken, dat er eene zekere overeenkomst bestaat tusschen de opening der portugesche, spaansche, engelsche en fransche kamers. In elk dier landen scheen de vereeniging der wetgevende ligchamen tot eene verandering van ministers of ten minste min of meer van het gevolgd stelsel mede te brengen. In Portugal was reeds, ten believe der nieuwe kamer, een ander ministerie aangekomen, dat evenmin als het vorige duurzaamheid beloofde. In Spanje scheen, ten gevolge der verkiezingen, een teruggaan van de ultra liberale denkwijze en eene meerdere toenadering tot het ministerie *Toreno* merkbaar. In Engeland zou het ministerie *Melbourne*, bij de tegenwoordige zamenstelling van het Lagerhuis, waar whigs en tory's thans bijna even sterk zijn, zich moeijelijk op den duur kunnen staande houden. De verklaringen van lord *Russell*, met oogmerk zeker gedaan om eenige gematigde toryleden voor het ministerie te winnen, had hem de verbolgenheid der whigs op den hals gehaald. Lord *Durham* zelf scheen zich van het ministerie los te maken, met oogmerk om bij de eerste gelegenheid aan het hoofd van eene nieuwe combinatie te komen. Dergelijke soort van geruchten wegens eene verandering van ministers, verspreidden zich thans ook in Frankrijk, hoe meer het tijdstip van de opening der kamers naderde; en in weerwil van de betuigingen der organen van het bestuur willen vele lieden het er voor houden, dat het ministerie, nog voor de bijeenkomst der kamer, in den een' of anderen zin gewijzigd zal worden.

— Laatstleden dingsdag heeft de heer *Laffitte* eene groote soirée in zijn hotel gegeven; dit feest deed weder denken aan de schoone dagen van den vermaarden bankier vóór 1830. De aanzienlijkste personen waren er tegenwoordig.

— De persoon die gisteren met een pistool gewapend, in den tuin der Tuilerieën in verzekerde bewaring genomen werd, wordt gezegd niet wel bij zijn verstand te zijn bevonden.

— De *Moniteur* vermeldt heden officieel, dat de plegtige lijkdienst voor den generaal *Damremont* en de gesneuvelden voor Constantine, op dingsdag den 5den dezer zal gevierd worden.

— Het eskader voor de Antilles bestemd, heeft den 29sten op nieuw beproefd de reede van Brest te verlaten. Men verzekert thans nader, dat het vorig oponthoud werkelijk veroorzaakt is geworden door de ontvangst van depeches van den president van Haiti; dat de raad van ministers echter, na over den inhoud dier depeches te hebben geraadpleegd, besloten had desniettemin de expeditie voortgang te doen hebben en het bevel op nieuw daartoe afgezonden had.

— Van regeringswege is omtrent Spanje heden niets bekend gemaakt. In de bijzondere berigten van de grenzen wordt gewag gemaakt van de uitbreiding die de kleine benden der Karlisten in la Mancha, Estramadura en oud-Kastilje maken. Na de militaire oefeningen van *Espartero* te Miranda en te Pampeluna houdt deze constitutionele bevelhebber zich stil in de ingenomen plaats. Men was bevreesd, dat hij zich ook naar Vittoria wilde begeven, om daar op dezelfde wijs ter verlevendiging van de krijgstucht te werk te gaan. De krijgsbewegingen in Navarre zijn thans van luttel belang. De karlisten houden zich op het defensive, al de bewegingen der constitutionelen naauwkeurig waarnemende. Bilbao moet nagenoeg geblokeerd zijn.

— Uit Madrid heeft men de dagbladen tot den 24sten. Volgens dezelve waren in de hoofdstad den vorigen dag de berigten bekend geworden van de militaire executien te Pampeluna, en hadden er geen' gunstigen indruk gemaakt.

Den 23sten zijn in de beide kamers te Madrid de discussien geopend over de verkiezingen in de hoofdstad. Bij de gedeputeerden heeft men dezelve tot den volgenden dag uitgesteld, maar in de kamer der senateurs heeft men, met 25 tegen 12 stemmen, beslist, dat de verkiezingen van de beide laatste dagen te Madrid voor nietig moesten gehouden worden; en met 26 tegen 5 stemmen, dat de uitgebragte stemming van de vorige dagen zoude gelden.

— Heden uithoofde van den Zondag geene fondsnotering.

Duitschland.

FRANKFORT den 1sten December.

Men schrijft uit Dusseldorf, dat het ontwerp, om aldaar eene vaste brug over den Rhijn te leggen, goedgekeurd is; en dat met de uitvoering daarvan spoedig een begin gemaakt zal worden. — Even zoo heeft, volgens berigt uit Maagdenburg, het plan, om van daar een ijzeren spoorweg over Kothen en Halle naar Leipzig aan te leggen de koninklijke goedkeuring erlangd.

— Te Hanover loopt het gerucht, dat door de hertogen van *Sussex* en *Cumberland*, de beide naaste agnaten des konings, bij dezen een protest tegen de opheffing der constitutie van 1833 zou zijn ingeleverd. Ook verhaalt men dat de curatoren der Göttinger Universiteit geweigerd hadden het protest der zeven Hoogleeraren tegen het koninklijk patent aan te nemen, en hun hebben verzocht zich daarop nog nader te bedenken.

De koning zou zijn voornemen te kennen hebben gegeven, om van de inkomsten zijner domeinen, waarvan het bedrag op twee en een half millioen daalders geschat wordt, slechts achthonderd duizend daalders jaarlijks voor zich zelven en zijnen hofstaat te behouden, en het overige ter bestrijding der staatsbehoeften af te staan.

— Te Berlijn meent men, dat de hertog *van Nemours* en de prins *van Joinville*, in den loop van dezen winter, gelijktijdig met hunne zuster, de gemalin van prins *Alexander* van Wurtemberg, een bezoek in die residentie zullen afleggen.

— Den 19den November is de ijsgang op de Newa begonnen en dien ten gevolge de Isaaksbrug te St. Petersburg weggenomen. Men had den 18den aldaar reeds 7 graad vorst gehad.

Engeland.

LONDEN den 2den December.

Beide huizen van het parlement hebben zich in de laatste dagen voornamelijk bezig gehouden met de zaak van de opvoeding der lagere klassen. Lord *Brougham* heeft dienaangaande een ontwerp van wet aan het Hogerhuis voorgelegd dat er voor de eerste maal is gelezen.

In het Lagerhuis heeft de heer *C. Berkeley* op de invoering van een meer uitgebreid stelsel van nationale opvoeding, dan tot hiertoe gevolgd werd, aangedrongen; en is door den heer *Slaney* verlangd dat door eene commissie naar den zedelijken en physieken toestand der lagere klassen in de groote steden zou onderzocht worden, welken hij als zeer betreurenswaardig afschilderde, vooral wat hunne zedelijkheid betrof, ten bewijze waarvan hij, onder anderen, aanhaalde, dat het gebruik van sterke dranken sedert [illegible] meer dan verdriedubbeld was. Het Huis heeft zijne motie goedgekeurd, maar de commissie nog niet benoemd.

Op eenige vragen van den heer *Leader*, omtrent de [illegible]

maätregelen tot handhaving der rust in Neder-Canada, en vooral op die wanneer de voordragt eener wet, die kolonie betreffen, van Regeringswege geschieden zou, is door lord *Russell* een zeer onbepaald antwoord gegeven.

Genoemde minister heeft een ontwerp van wet, ter verligting der armen in Ierland, ter tafel gebragt, waarvan de bijzonderheden bij de discussiën daarover nader uiteen zullen gezet worden.

Dingsdag hebben de alhier aanwezige poolsche uitgewekenen, onder voorzitting van *O'Connell*, eene vergadering gehouden, ter herdenking aan den opstand van 1830.

— De heer *O'Connell*, heeft den 20sten November in de *Morning-Chronicle*, eenen brief doen plaatsen, waarin hij zich allerhevigst tegen de pruissische regering, ter zake van den door haar tegen den Aartsbisschop van Keulen genomen maätregel, uitlaat. Den dag te voren had die volksleider, in eene vergadering van vrienden der Polen, in de herberg *de kroon en het anker* te Londen, met niet mindere hevigheid tegen den keizer van Rusland uitgevaren. Hij heeft voorspeld, dat nog eenmaal de Poolsche vlag van de muren van Warschau zou wapperen, en heeft verzekerd, dat zoo hij geen huisgezin bezat, hij zelf de wapenen zou opvatten, om de onderdrukte Polen te gaan wreken.

— Ter beurse van gisteren waren genoteerd: 3 pCt. geconsol. 93¾; Ned. 2½ pCt. 54¼, dito 5 pCt. 102½; Sp. Ardoin 20; Portugal [illegible] 79.

Nederlanden.

BREDA den 5den December.

De afdeelingen van de tweede kamer der staten-generaal hebben zaturdag het onderzoek van het ontwerp van wet, tot wijziging der transitoire bepalingen van den jare 1830, voortgezet en gisteren ten einde geloopen. Zij zijn vervolgens overgegaan tot het overwegen der van regeringswege, op de tegen de begrootingswetten gemaakte bedenkingen, bekomen antwoorden. Naar men verneemt zijn er nog onderscheidene belangrijke aanmerkingen, nopens de aanhangige voordragten, in het midden gebragt.

Heden morgen ten een ure is er eene zitting der kamer belegd geworden. Vooraf zal de centrale afdeeling der kamer eene vergadering gehouden hebben.

— Bij het onderzoek, hetwelk dezer dagen in de afdeelingen van de tweede kamer der staten-generaal, over het ontwerp tot verlenging der wet tot vernieuwing der bepalingen, bedoeld in de wet van 21 December 1836, gehouden is, hebben onderscheidene leden zich, bij de bestaande inwendige rust, van de noodzakelijkheid geenszins kunnen overtuigen, om de bepalingen, vervat in de artikelen 1, 2 en 3 der wet van 3 November 1830, te doen voortduren. Zij vreesden, dat dezelve ongunstig naar buiten zouden kunnen werken en vroegen, of de omstandigheden de intrekking der gezegde bepalingen thans niet reeds zouden veroorloven. Sommige leden, die zich uit dezen hoofde reeds stellig tegen dit ontwerp verklaarden, ontkenden, dat er voor dezelve eenige behoefte bestond, welke voor haar als wet van exceptie moest bestaan. Derzelver instandhouding en vernieuwing scheen hen toe eene vreemde houding naar buiten te vertoonen, in een land, 't welk met regt ter zake van deszelfs goede gezindheid en het naleven van de wetten geroemd wordt. In het bijzonder gold dit alles ten aanzien van het 2. artikel der wet van 1830. Sommige leden waren bepaald van gevoelen, dat de tegenwoordige omstandigheden, en de verkregene ondervinding, geenszins het bestaan eener zoodanige exceptionele wetgeving noodzakelijk maakte en vermeenden, dat indien er bepalingen dienaangaande noodig te keuren waren, dezelve alsdan onder de algemeene wijzigingen der strafwet, die men te gemoet ziet, zouden opgenomen behooren te worden; en dat dit te meer aanprijzing scheen te verdienen, uit hoofde van het 3. artikel der wet van 1830, waarin de straf van *verbanning*, bij onderscheidene artikelen van het wetboek van strafregt bedreigd, immers volgens den woordelijken inhoud dier bepaling, *algemeen* wordt afgeschaft en vervangen, en dat dit ten uiterste vreemd en ongepast toescheen bij eene slechts tijdelijke wet als deze, en in allen gevalle opgemerkt verdiende te worden, bij de behandeling der wijzigingen van het strafregt.

Aan den anderen kant hebben sommige leden geene zwarigheid gezien, om voorloopig nog te doen voortduren, hetgeen de ondervinding geleerd heeft onschadelijk te zijn. Zij beschouwden, bij den aard onzer tegenwoordige verhouding tot België, de bepaling van art. 1 der wet van 3 November 1830, uit een regtskundig oogpunt doelmatig, ja noodig, ter aanvulling eener anders voor ons aanwezige gaping in het bestaande lijfstraffelijk wetboek; terwijl zij, ten aanzien van art. 2 derzelve wet, van oordeel waren, dat tegen het nut, hetwelk bij voorkomende mogelijke gevallen uit dezelfde bepalingen zoude kunnen resulteren, geenerlei vrees voor misbruik of kwaden indruk naar buiten behoeft over te staan, daar de ondervinding van zeven jaren daaromtrent voor als nog voldoende geruststelling aanbiedt. Intusschen gaf men algemeen den wensch te kennen, dat de omstandigheden spoedig zoodanig mogten veranderen dat eener dergelijke wet niet meer behoefde voorgesteld te worden.

Eindelijk heeft men aangemerkt, dat het bij deze beraadslaging niet zonder belang is weder onderrigt te worden, hoe vele malen en waar deze wetsbepalingen in den loop van het tegenwoordig jaar zijn toegepast geworden; en heeft men uit dezen hoofde, die onderrigting van de Regering ook gevraagd.

— Zijner Majesteits secretaris van legatie bij Hoogstdeszelfs gezantschap te Washington, jonkheer *R. Bangeman Huygens*, is als zoodanig overgegaan bij de zending van wege dit Rijk bij het Hof van Denemarken.

— Vrijdag is te Amsterdam door de stads-vroedvrouw *A. D. Roosenboom* verlost van drie levende dochters *Katharina de Vries*, weduwe *F. Scheffer*, wonende in den Krentengang, uitkomende op de Keizersgracht, het vierde huis voorbij de Prinsenstraat. Moeder en kinderen waren in gunstige gezondheid, maar overigens in kommerlijke omstandigheden.

— Luidens met het het schip *Chassé*, den 29sten Augustus ll van Batavia vertrokken, ontvangene berigten uit Oost-Indie, heeft de vesting Bonjol op Sumatra, zich op den 11den Augustus te voren onderworpen. De sterkte zou na de overgave bevonden zijn geheel ondermijnd te zijn geweest.

Tevens verneemt men uit Oost-Indie, dat het schip *de Diligence* kapitein *Bosch*, ter reede van Passaroeang, een groot gedeelte zijner lading in hebbende, zou verbrand zijn.

Naar hetgeen men uit Brussel meldt hebben de ministers *Ernst*, *d'Huart* en *Willmar* in een der jongste bijeenkomsten van den ministerraad, hunne demissie aangeboden, maar zich bij eene volgende vergadering, weder laten vinden om hunne portefeuilles te behouden. De reden van hun eerst besluit wordt niet vermeld.

— In de belgische kamer van vertegenwoordigers is het gisteren morgen zeer onstuimig toegegaan. Sommige leden, als de heeren *de Brouckere* en *De Puydt*, wilden dat men terugkwam op het artikel in de wet voor de oprigting der militaire kweekschool, waarbij het amendement gevoegd is, dat die school in eene vesting zou geplaatst worden. De heeren *Brabant* en *Dumortier* beweerden het tegendeel; persoonlijke aantijgingen volgden daarop en moest de heer *de Puydt* tot de orde geroepen worden op zijn zeggen, dat het voor de kamer eene onverdragelijke straf was, onophoudelijk het geacht medelid *Dumortier* te moeten aanhooren. Ten slotte bleef het geamendeerd artikel gehandhaafd.

— Het gewijzigd ontwerp van het douane-tarief, zoo als het door de belgische kamer aangenomen is, is thans rondgedeeld. De lakens en het glaswerk komen daarin niet voor. Men denkt dat het bestuur dit ontwerp, zooals het nu is, bij de kamers definitief zal willen doen doorgaan, en de onbesliste artikelen op zijn beloop laten. Men zal daardoor echter een zeer gebrekkig stelsel van regten bekomen.

— Ter Antwerpsche beurs gingen gisteren (4 *December*) in 't algemeen weinig zaken om. De notering was: Belg. 101¾; O. Met. 105; Sp. Ard. 20; Nap. r. 92; B. Tav. 40; Sicil. 90½; Rom. L. 101¼, 101; Certif. te Antw. 98¼; Bras. 78¾; Wisselkoers op Amst. ⅝ pCt. pr. pap.; op Rott. ½ pCt. pr. kort. pap.

Graanmarkt te Amsterdam.

VAN MAANDAG [illegible].

TARWE. — In entr. bij partij ter verzending en in cons. bij gerijven gedaan: 127, 128, 131 pd. Rijn in entr. bij partijen *f* 200, 205, 213; 131 pd. witb. Pools. *f* 287 in cons.; 125 pd. n. [illegible] naar kwal. *f* 215, 237, 130 pd. Wismar *f* 248; 127, 130 pd. Rost. *f* 240, 250; 127, 130 pd. o. Zeeuws *f* 233, 241; 127, 130 ℔ p. jarige Gron. *f* 210, 220; 123 pd. n. Oldamm. *f* 185; 121 pd. n. Vriessche *f* 185; 124 pd. n. Zeeuws. *f* 210; 126 pd. j. dito *f* 223; 125 pd. Kub.

ROGGE. — Flaauw: 122, 123, 125, 126 pd. n. Overijss. *f* 152, 155, 158, 162.

GARST. — In een doen: 107 ℔ j. Old. Winter *f* 114; 102 ℔ n. dito *f* 112; 99 pd. Old. Zomer *f* 106.

HAVER. — Als voren: 91 ℔ fijne *f* 89; 87 ℔ dikke *f* 85; *f* 205; 130 pd. witb. Pools. *f* 285; 131 pd. n. Rost *f* 263.

BOEKWEIT. — Prijshoudend, verkocht 117 ℔ Bredasche *f* 143, 118 pd. Amersfoortsche en Nijkerker *f* 146 zakmaat.

ZAADMARKT.

KOOLZAAD — In een doen: Vriesch 46 £; Zeeuwsch 43 £; Kromhorn 44½ £; Elve 42½ £; in veiling Dants. *f* 219, 259, 261 en 262.

LIJNZAAD. — Als voren; 109, 110 ℔ Memelsch *f* 240; 112 pd. Koningsb. *f* 235; in veiling 104, 106, 107 pd. Archang. *f* 7¾ en 7⅝.

RAAPOLIE. — Dadelijk wel zoo aangenaam; per 6/w. *f* 33¾; Vliegend *f* 32½ à 33; Met 1838 *f* 30½ à 31.

LIJNOLIE. — Per 6/w. *f* 29¾; Vliegend *f* 29 à 28½.

HENNEPOLIE. — Per 6/w. *f* 32; Vliegend *f* 31.

RAAPKOEKEN. — *f* 52 à 58.

LIJNKOEKEN *f* 8½ à 11.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (4 *December*) waren genoteerd: Ned. Werk. Sch. 53⅞; dito 5 pCt. 101½, $\frac{9}{16}$; Kansbill. 22⅞, $\frac{15}{16}$; Amort. Sijndik. 4½ pCt. 93¾; dito 3½ pCt. 76⅝; Handelm. 173, ⅞, 172⅞; O. Indie 5 pCt. 100$\frac{1}{16}$; Rott. spoorweg 119; Ardoins 85 à 19⅞; Metall. 100⅝; Perman. 14$\frac{9}{16}$; Bras. 78½, 79.

Verkooping van Boomen.

Op den 20. December 1837, voormiddags ten 10 ure op de stede [illegible] te [illegible], zullen worden Verkocht: 200 zware EIKEN BOOMEN.

Voorts ESSEN-, BEUKEN-, KERSEN-, APPELEN en NOTEN BOOMEN.

Hoofd-Depôt van Bloedzuigers,

tegen civielen prijs, bij H. J. VAN DEN GOORBERGH, Apotheker te *Breda*.

Te Breda, bij BROESE EN COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.